

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETMEÉNYEK.

Hirdetési pénz és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Bérmertetlen levelek csak ismert kezektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Hirdetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt —
Negyedévre	2 frt 50
Egy órára	1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-hasábspeticor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábspeticorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Csütörtök, május 8.

91. szám.

Pusztulunk-e hát?

(—) Nem utolsó argumentum az ellenzék szájában, hogy a kormány és pártja koldusbotra juttatja a nemzetet, hogy elpusztul az ország s hasonló lesz sorsa azokhoz, mint a milyen hajdan a „Lászlószekere” korában volt.

Természetesen ki kell tüntetni ezzel ellentétben, hogy a közbizonyosodás előmozdítása, s az országnak eldorádóvá varázsolása egyedül azon politikától függ, melyet az ellenzék folytat, mert az a politika minden jóknak kútfeje, az örök idvesség kútforrása és a ki abból nem iszik, az menthetetlenül elveszett.

Hiszzen tisztelt ellenzék, mióta a világ fenn áll, a vagyonsodás sohasem volt általános, egyik ember gazdagodik, a másik elpusztul; a mi igen természetes, mert ha egyik ember szerez, a másiknak okvetlenül el kell adni, mert hiszen hogy szerezhetne az egyik, ha nem adna el a másik. Ha tehát áll az, hogy szegényedik, pusztul az egyik ember, akkor állani kell annak is, hogy vagyonsodik, gazdagodik a másik.

Bizony ez sohasem volt másképpen az egyesek életében, a külömbiség régebben csak az volt, hogy hosszabb időközben változtatott gazdát a vagyon, mint ma, a minnek oka megint csak az volt, hogy régebben nem volt úgy kifejlődve az üzleti szellem, nem voltak spekulációnok, s nem forgott a tőke úgy mint ma.

Körülbelül ezt mondhatjuk magára az államra nézve is.

Magyarországnak sok adóssága van, — és ezt szeretik minduntalan hangoztatni — de tény, hogy ez adósságok oly beruházásokra fordítottak, melyek ha még most nem jövedelmeznek is dusan, de évről-évre nagyobb mértékben hozzájárulnak a jövedelmhez. Vagyis az eredmény az, hogy a jelen nemzedékre nagy terheket hárítottak azért, hogy biztosítva lehessen az országnak előhaladása, külországok-

kal való versenyképessége, — de biztosítva legyen az utókor boldogulhatása is.

Az egész világ a haladás zászlóját lobogtatja, szerencse ha nekik, a haladás feltétele — a v a g y o n meg van. Nekünk nincs. Hogy hova lett? azt ezer éves történelmünkben meg találjuk. Ezer év harcra, vizálya elpusztította a mi volt, s ezer év harcra, vizálya nem engedett szerezni újakat. De mert haladunk kell, de mert ha alá süjdedni nem akarunk, fel kell emelkednünk oda, a hol a többi népek állanak, kénytelenek vagyunk vele úgy tenni, mint az okos, előrelátó gazda szokott, hogy ha már el nem kerülheti az adósság csinálást, hát igyekszik azt olyan beruházásokkal ellensúlyozni, mely idővel jövedelmezzen annyit, mennyivel ez adósság fedezhető legyen.

Ettől eltekintve is, absolute nem áll, hogy sülyedünk, mert minden nagyobb városunkban milliókra megy az ingatlanok értékének emelkedése. És ha ezen érték emelkedéseket összegezzük az összes magyar városokban, ki fog jönni egy oly óriási összeg, a mely épen nem mutat vagyoni tekintetben sülyedésre.

De tessék csak a falusi földbirtok értékét összehasonlítani, hogy áll az ma, és hogy állott 10—15 év előtt. Akkor igaz valamivel kisebb volt a földad. De ennek dacára a föld ára nem csökkent, hanem emelkedett. Egy hold föld, a melyért 10 év előtt 50—60 frtot fizettek, — ma 100—150 frtot ér. És ez nem kivétel, hanem az ország legkülönbözőbb részén előforduló oly általános jelenség, hogy majdnem szabálynak lehetne mondani. Ha tehát valaki fáradtságot venne magának utána járni annak, hogy mit ért Magyarország falusi földbirtoka 10 év előtt és mit ér ma, bizonyára arra a meglepő eredményre jutna, hogy a földbirtokban rejlő gazdsága az országnak, még sokkal nagyobb összeggel

emelkedett, mint a városokban levő ingatlanok értéke!

Nem alaptalan tehát az a következtetésünk, hogy Magyarország ingatlan vagyona értéké aránytalanul nagyobb, talán kétszer-háromszor akkora összeggel gyarapodott, mint a mennyit a lefolyt 10 év alatt fölött összes adósságok tesznek.

De ez a nemzet gazdagodásának még csak egyik, bár főtünyezője. Használó, ha tán nem aránylag még nagyobb értékemelkedést lehet konstatálni az ingóságok, mindenféle gazdasági ipari felszerelések, gépek, eszközök s instrukcióknál, ugyszintén az értékpapírok és az országban levő készpénz összértékében.

Mind ezek olyan tények, a melyeket köztudomásuaknak lehet mondani.

S midőn az ellenzéken még ezzel szemben is nyakasan azt hirdetik, hogy a nemzet koldusbotra jut s ma holnap „már az utolsó magyar embernek is koldus tariszna fityeg a nyakában”: hát akkor azt kell mondanunk, hogy bizony azok a kortesvezér urak nem gondolkoznak komolyan!

— A választási mozgalmakról eddig megjelent hírlapi tudósítások alapján egy lap a következő statisztikát állította össze: Az eddig föléptetett jelöltekből pártállás szerint: szabadelvű-párti 158, mérsékelt ellenzék 41, függetlenségi 52, mérsékelt ellenzék 3, antiszemita 20. Eddig eljelenlélt nélkül áll 104 szabadelvű párti, 14 mérsékelt ellenzék, 27 függetlenségi párti, 1 nemzeti, 1 pártönkivüli, 8 antiszemita.

A kettős és többes jelölések következő képet nyújtanak: Szabadelvű párti jelölt mérsékelt ellenzékkel 26, mérsékelt ellenzékkel 22, függetlenség pártival, 3 antisemitaival, 1 nemzetiével, továbbá egy kerületben mérsékelt ellenzékkel és antisemitaival. Mérsékelt ellenzékkel jelölttel szemben áll: 2 kerületben függetlenségi párti és 3 kerületben antiszemita jelölt. Végül függetlenségi párti jelölt 3 kerületben antisemita jelölttel fog mérközni.

A választókerületek mostani pártállását tekintetbe véve, a szabadelvű párt saját ke-

reletein kívül eddig jelöltet állított 14 mérsékelt ellenzék, 28 függetlenségi párti, 3 antisemita és 2 pártönkivüli által képviselt kerületben. Mérsékelt ellenzékkel lépett föl 18 szabadelvű párti és 7 függetlenségi párti kerületben. Függetlenségi párti van jelölve 18 szabadelvű párti, 3 mérsékelt ellenzék, 2 antisemita és 2 pártönkivüli kerületben. Antiszemita jelölt van 4 szabadelvű párti, 3 mérsékelt ellenzék, 4 függetlenségi párti és 1 pártönkivüli kerületben. Pártönkivüli lépett föl: 1 szabadelvű párti és 1 mérsékelt ellenzék kerületben. Nemzetiései van jelölve 1 szabadelvű párti kerületben.

E szerint a szabadelvű párt 47, a mérsékelt ellenzék 26, a függetlenségi párt 25, az antisemita 11, a pártönkivüli 2, a nemzetiései 1 idegen kerületben, vagyis a mostani országgyűlésen más pártállás képviselő által képviselt kerületben állítottak eddig jelöltet. A mozgalmak eddigi eredménye és jelölések állása szerint a szabadelvű pártól 43, a mérsékelt ellenzékétől 21, a függetlenségi párttól 39, az antisemitaiktól 5 kerületet kísértének meg hódítani más pártállású jelöltek föléptetésével.

Országgyűlés.

Budapest május 7.

A képviselőház mai ülése rövid volt. Elrogadtattott két vasuti törvényjavaslat, a duna-drávai és az erdélyi vasut vonalainak megváltásáról szóló javaslatok. Mindkettőnél Lukács Béla fungált mint előadó. A második javaslatnál felszólalás nem történt, az elsőnek részletes tárgyalásán Lázár Ádám tett némely észrevételeket, mikre Kemény miniszter felelt.

Ezután interpellációk következtek: Somssich vasutügyben, Imrich katonaszállási ügyben interpellált; Herman Ottó a pénzügyminiszterhez intézett interpellációt Szegedet érdeklő ügyben.

Az első interpellációra Kemény miniszter azonnal megadta a feleletet, mit a ház Somssich viszonzalása után tudomásul vett. A másik két interpellatio közöltetni fog az illető miniszterekkel.

Ezzel az üléssel, a holnapi napirend megállapítása után, eloszlott.

A főrendiház ma elintézte az ipartörvény ama nagyfontosságú s-át, mely az ipartestületek alakítására vonatkozik. A 122-dik

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Látogatás egy népköltőnél.

— Rajz. —

Irta: Daudet Alfonz.

A mint mult vasárnap reggel az ágyból felkeltem, azt hittem, hogy Montmartreban vagyok. Az eső csak úgy szakadt, az ég hargos volt, malmom sötét. Borzadtam a gondolattól is, hogy hideg, esős napot töltsek benne és egyszerre csak kedvem kerekedett, hogy felvidítom magam egy küssé Mistral Fredericnél, a nagy népköltőnél, a ki vagy három órányira lakik fenyeveimtől, Maillane nevű kis falujában.

Es úgy is tettem. Kezembe vettem buncós myrtus-botomat, vállaimra vettem egy köpenyt és előre!

A mezőkön egy lélek sem volt... A mi katolikus Provence-unk pihenni engedni vasárnap a földet... Csak a kutyák voltak otthon... A majorok mind el voltak zárva. Néha-néha akadtam egy fuvaros székere, melynek ekhója át meg át volt ázva, egy barna-kapucnis öreg asszonyra, felsalángozott, ezüst-csengős ösvérekre, melyek gyorsan ügetve húzták a vasárnapi atyafiakkal megrakott kétkerékű taligákat. A távolban, a szürke ködben, egy-egy bárka tünt fel, melyben a halász állva vetette ki hálóját.

Ezen a napon teljes lehetetlenség volt járásközből olvasni. Az eső csak úgy szakadt és a tramontane szemtelenül az arcomba csapkodta... Egy huzamban tettem meg az utat - végre három órai gyaloglás után megpillantottam a ciprus-ligetot, melyben Maillane falvaeska elbújt, talán csak azért, hogy a szél ellen védje magát.

Az utcák ki voltak halva, az egész falu misére ment. Mikor a templom előtt el-

mentem, hallottam a zongora bugását és a szines ablakon át láttam a viaszgyertyák fényét.

A költő lakása a falu végén van, a Saint-Remy uton balra, az utolsó ház. Kis egyemeletes lak, előtte kis kert... Halkan belépek!... Senki sincs! A szoba ajtaja bezárva, de azért hallom, hogy valaki föl s alá járhat ott benn és hangosan beszélget... Ezt a járást ez ezt a haget jól ismerem... Egy pillanattig várakozom a kis fehérre meszelt folyosón, kezem a kilincsen nyugszik. Meg vagyok indulva, szívem he sebben dobog... O itt van, dolgozik... Várakozzam, míg befejezi a strófát?... Szerencse fel! Belépek!

Oh ti párisiak, mikor a maillane költő hozzátok jött, hogy Mireille-jének Párist megmutassa; mikor salonotokban láttátok őt, egy Chaactas frakkban kemény gallérral és nagy kalapjával, mely ép oly kényelmetlen volt neki, miatt dicsősége, azt hittétek: ez Mistral... Nem, nem ő volt. Csak egy Mistral van a világon és azt én megleptem mult vasárnapon falujában, — annak föléré volt huzva nemez kalapja, nem viselt mellényt és deraka körül vörös kataloniai öv volt csavarva; szeme ragyogott, a lelkesedés tüze lobogott orcáin; ajkain barátságos mosolylyal, büszkén, mint egy görög pásztor, zsebébe tett kezekkel, nagy lépésekkel mérte a szobát végig és verseket taragott...

— Hogyan! Te vagy? — kiáltá Mistral és átölelt karjaival — szerencsés ötlet volt tőled épen ma jönni hozzám, mikor bucsu van Maillaneban. Van avignoni zenekarunk, lesznek bikaviadalok, proceszziók, farandole, óh pompás lesz... Anyám mindjárt visszajön a miséről; majd együtt reggelizünk és aztán — ju! látni fogjuk, hogy táncolnak a szép leányok!...

És a míg ő beszélt, én meghatva tekintetem szét a kis szobában, melyet oly rég nem láttam, s a melyben annyi boldog órát töltöttem. Még mindig ugyanaz a sárga pamlag, ugyanaz a két támlásszék szalmaüléssel, a kandallón a kar nélküli Venus és az arlasi Venus, a költő mellszobra és arcképe és egy sarokban az ablak mellett az íróasztal — egy írno szegény, kis íróasztala — meg rakva régi szótárakkal. Az íróasztal közepén vastag füzet volt felütve... „Calendal”.

Mistral legújabb költeménye, mely ez évi karácsonyra fog megjelenni. Ezen a költeményen Mistral már hét év óta dolgozik, az utolsó vers már egy fél év óta meg van írva, de azért még sem képes a kéziratot megvalni. Még mindig akad egy strófa, melyen simítani akar, vagy egy rim, mely még nem cseng eléggé... Az igaz, hogy Mistral provenzei szójárással ír, hanem azért úgy meg dolgozik versein, mintha az egész világ olvasná e nyelvet és elismeréssel leszn majd lelkiismeretessége és művészi tökélye iránt.

Oh, az a derék költő, Mistralról csakugyan elmondhatta volna Montagne: „Jusson ezetekbe az az ember, a kitől megkérdezték, vajjon miért buzgólkodik olyan nagyon művészetében, hiszen arról úgy is csak kevés ember tud majd valamit.” — „Kevés is elég nekem” válaszolt az, „meg vagyok elégedve egyetlen egy nélkül is.”

Kezembem tartottam a költeményt és megindult szívvel lapozgattam benne... Egyszerre csak megszólalt az utcán az ablak előtt a dudu és tambourin, az én Mistralom a szekrényhez siet, poharakat és palackokat vesz elő, az asztalt a szoba közepére húzza, kinyitja az ajtót a zenészeknek és így szól hozzá: „Ne nevéss... reggeli zenét rendelnek tiszteletemre... mert hát én községi tanácsos vagyok!” A kis tér csakhamar megtelt. A tam-

bourinok a székekre tétetnek, a régi zászló egy sarokba kerül és a bor kézzel-kézre jár. Miután Frederic ur egészségére néhány palackot ürítettek és szörnyű komolyan megbeszélést az ünnepélyt, vajjon sikerül-e majd az idén a farandol oly szépen mint tavaly és a bikák jól viselik-e majd magukat? A zenészek visszavonulnak, hogy a többi községi tanácsost is megítseljék. Ekkor megérkezik az anya a templomból.

Egy percz alatt meg van terítve az asztal, szép, fehér abrosz, rajta két teríték. Tudom, hogy ez a szokás a háznál, hogy az anya nem ül asztalhoz, ha Mistralnak vendégei vannak... A szegény, öreg asszony nem beszél csak provenze-ül és nagyon nehezére esnek francziákkal beszélni... Aztán meg különben is szükséges van rá a konyhában mint ő maga mondja.

Oh, milyen pompás reggeli! Sült gidó, hegyi sajt, becsinált, füge, muskotályszólló és e mellé a jó chateau-neuf-des Papes, melynek olyan pompásan játszik rózsaszine a poharakban...

Reggeli után előhozom a vers kéziratát és a füzetet odateszem a Mistral elé az asztalra.

— Hiszen mi sétálni akartunk, mondá a költő nevetve.

— Nem, nem!... Calendal! Calendal!

Mistral megadta magát és zenei lágy hangon kezdi meg az első éneket, kezével jelezve a rythmust.

— Most, miután egy szerelembeteg gyarmek szomorú történetét megénekeltem, dalolni fogok, ha isten is akarja egy cassisi gyermekről, egy szegény, kis szardellahalászlól...

Künn már vecsernyére szólottak a harangok, a piacon petárdák durrogtak, a dudások és tamburások föl s alá járták az utcát: a camarguebeli bikák, melyeket viadalra vezettek, bögték.

megemlítván miszerint két egybehangzó határozat ellen felebezésnek helye nincsen.

10) Azon szőlő tulajdonosok, a kik az állandó kintlakást megszerezni kívánják, a 10. pontban megnevezett kikötöttségeket ide nem értve: kötelesek ez iránt a városi tanácsban indokolt folyamodványt nyújtani be, melyben kimutatni tartoznak, hogy ezen szabályokban kitett feltételeknek megfelelően képesek.

A városi tanács részéről ily folyamodványokra hozott határozat ellen intézendő felebezések esetében, annak elintézéség a kintlakás elítöltnek tekintendő.

20) Azok, kik jelen szabályrendelet bármely pontja ellen vétének 2 firtól 50 firtig terjedhető, a szegény pénzalap javára fordítandó pénzbírsággal, vagy a kihágásokról szóló büntető törvény értelmében megfelelő elzárattással közigazgatási uton fognak büntetettü.

Végrehajtás.

Jelen szabályrendelet végrehajtásával a kapitányi hivatal bizatik meg.

Napi hírek.

Ft. Huzly Károly prépost ur egészségi állapotáról tegnap aggasztó hírek keringtek városunkban. Örömmel nyugtathatjuk meg a közönséget, mert a hir alaptalan és a közszeretben élő prépost ur jól érzi magát.

A depr. közúti vasut mint tudjuk újabb terv szerint gőzmozdonyra lesz berendezve. Érdekes lesz tehát leírunk azon mozdony próbát, mely tegnap Szegeden lefolyt. A teherszállításra alkalmazásba veendő gőzmozdony ugy teherbírást mint gyorsaságot tekintetben próbáltatott ki. Az építő társulat két ilyen lokomobillel rendelkezik. Szerkezetükre nézve a közönséges vasuti mozdonyoktól egészen elütök, a kémény hiányzik s a 60 lóerejű gép nagyobb zörgés, dűbörgés nélkül közlekedik. — A mozdony kisiklás esetén sem borulhat föl. A kerekek nyílható lemezzel vannak ellátva, mi által azok forgását s az ezt előidéző emeltyük működését látni nem lehet. A kazánpróba a magyar államvasutak felügyelőségének közbejöttével, teljes sikerrel történt.

Tanítóképeségi vizsgára Debreczenben a tiszaújvári ev. ref. egyházkerületből május 5-én 27 tanító és 5 tanítónő jelentkezett. A vizsgák már be is végeztek.

A kereskedő ifjak önképző egyesülete f. hó 11-kén (vasárnap) d. u. 2 órakor tartja kuglizójának ünnepélyes megnyitását, dijkuglizással egybe kötve; melyre az egyesület tagjait meghívja a rendezőség.

A mai térszene nem tartott meg Mária Anna császárnő elhalálása miatt.

A debreczeni ref. egyház tanács-termében 1884-ik évi május hó 9-ik napján d. u. 3 órakor gazdasági ülés tartatik Tárgy: folyó ügyek.

Elveszett. Folyó hó 3-án a „Korona” tánctermében tartott gyermek próbát alkalmával egy fehér, fejre való csipkekendő eltévedt, s ha netalán a sietségekben az igen tisztelt résztvevők közül véletlen valaki elvitte, felkérjük azt az alföldi takarékpénztárnál beadni.

Zeneestély. A Vilmos Lajos szép udvarkertjében holnap a Magyarai testvérek közreműködésével zeneestély tartatik.

Bihari hírek. Nagyvárádon a premontreiek fogymúziámában a magántanulók érettségi vizsgája 15-én kezdődik. — Nagyvárádon nagyszerű zászlószentelési ünnepélyt tartanak a tüzoltók. — Ermeléken megkezdtek a távirat felállítását. — Kálmán Mór, egy nagyváradi fiatalember, mint egy nagy amerikai cég megbízottja megy szülővárosába az üjvilágból. — Zsír folyó tó egy vízvezető árokban Nagyvárádon, egy mézáró kutya mintegy 60-70 liter forró zsírt feldöntött az utcán. — „Három ujja az am bérheadán — hol? megmondja a kataszteri hivatal” — hirdeti egy beött ember, kinek három házat írtak fel egy helyett adó alá.

A Petőfi-szobor mintázatának felállítási költségei a debreczeni főiskolánál, még mind eze ideig a begyűlt adományozásokból sem fedeztetvén: az egyházkerületi közgyűlés tagjai 69 firtot adtak a költségek törlesztésére.

A váltó pénz. 1883. év végéig 11 millió 100,000 ezüst és 900,000 firt értékű réz pénz vertek. 1884-ik év első felében nem vertek váltó pénzt. Márczius végén a körmozbányai pénzverőben még 14,010 firt értékben egy és fél krajczárosok voltak; a többi közkezen forog.

A cigarettázó trónörökösne. Az „Italie” a következőket írja: A nagy diner után, mit a konstantinápolyi magyar-osztrák nagykövét a trónörökös pár tiszteletére rendezett az urak igen kinos helyzetben voltak. Rudolf trónörökös ugyanis nem dohányos, az etikett tehát nem engedte, hogy a többi urak ragyujtsanak. Rudolf egyszerre ily szavakkal fordult nejéhez: „Nem érzesz szívetet ez urak iránt, kik valamennyien szenvedélyes dohányosok?” A trónörökösne Calice bárónőtől cigarettet kért s ragyujtva így szólt: „Ime uraim, én jó, vagy helyesebben rossz példát adok önöknek, most tehát gyujtsanak rá.” Miután a vendégek siettek az engedélyt fölhasználni, a trónörökösne a cigarettet észrevétlenül félretette.

Az emancipált hölgy. Kedves Alfréd — így szól az emancipált mama férjéhez — vezesd ki ezt a kiállhatatlan gyermeket! Eppen most akarok megírni egy megható költeményt, a melynek címe: Az anyai öröm, és éktelen ordítása miatt, egy jó idea sem jut eszembe!

Egy csalóné. „Rédey” grófné, vagy a mint házassága előtt nevezte magát: „Marrionetta von Franken” ült legközelebb a berlini fenyítőtörvényszéknél a vádlottak padján. Kitént, hogy minden jog nélkül viseli a grófi címet. Egykor szolgáló, atyja pedig inas volt. Előkelőbb körökbe is be tudott jutni s a többek közt egy zongoramester-nőtől, kit azzal ámitott el, hogy nagy vagyona van, kölesönkép kicsalt 15,000 márkát. A tárgyalás folyamán kitént, hogy az álgrófnő Bécsben csalás miatt már két évre volt elítélve. Mostani férje magyar nemes ugyan, de nem gróf s husz évvel ifjabb, mint neje. Csupán pénzéért vette el, a csalóné így akart valami hangzatosabb névre szert tenni. Férj és feleség közt szerződés létesült, mely nyílt pénzt ízesen az asszony férjének az esküvő napján végbement elválásért. A törvényszék vádlótól három évi börtönrre ítélte.

Mennyibe kerül egy bibornoki kalap? A régiek időkben nagyon sok pénzbe került. Az újonnan kivezett bibornok, mikor felvette a vörös kalapot, legalább 100,000 lírát kellett elosztó atni, melynek nagy részét a borralalók képezték. A költség most kevesebb, de mindég tekintélyes összeg. A borralalók most is nagy szerepet játszanak; ősi szokás szerint 24 ember t. i. a szertásmester, kamarások, énekesek stb. kapnak ily alkalomkor csinos ajándékot. Ez összesen meghaladja 24,000 frankot. A bibornoki kalapot a pápa személyesen nyújtja át az illetőnek a konsistoriumban, melytől eljut haddan a mostani parlamenti épületben tartotta, a hová a tagokat vörös botos futárok hívták meg.

Tüzet rakni, ha forgácsunk van, nagyon könnyű dolog. Sok gazdasszony azonban nem szereti a forgácsot sem a szobában sem a konyhában a kályha mellett, mert „sok szemetet csinál.” Egy amerikai gazdasszony ez ellen azt ajánlja, hogy töltögessük a forgácsot azokba a papíros zacskókba, melyekben a boltból a fűszertelék hozzuk. Minden zacskóba annyi forgácsot tegyünk a mennyi egyszeri tüzrakásra éppen elég. A forgácsosalt telt zacskókat szépen a kályha mellé helyezzük, s ha tüzet akarunk rakni, egy ily zacskót, ugy a hogy van, a kályhába tesszünk. A forgács így „nem csinál szemetet.” Ezen eljárásnak különösen a hálószobákban van helye télen. Az ember ugyanis reggel kinyitja az ágyból, betesz egy forgácsosalt telt zacskót a kályhába, reá egy darab fát, egy gyufával a forgácsot meggyújtja és — vissza az ágyba. Mindez egy perc negyedrészé alatt megvan. Ily rövid idő alatt nem hűtheti meg magát az ember. A felkelés persze amaz időpontra halasztatik, midőn a kályhában meggyújtott tűz a szoba levegőjét kellemesebb fokra bírja.

Savanyu Józsi elfogatása felől a következő részleteket írják Tapolczáról: A helybeli szolgabírószághoz Halápról jött a jelentés, hogy Savanyu Józsi egy fához támaszkodva, hátraszegett fejjel állott, mikor két csendőr egyszerre megröghanta; hozzákapott ugyan mellétámasztott puskájához, de a csendőrök egyszerre megragadták a kezét és összekötötték. A zsványvezér hagyta magát megkötöni, de menni nem akart. „Inkább üssetek agyon, de nem tesztek egy lépést sem, mondta daczosan. Erre a négy csendőr közül egy bement Halápra Bogay Istvánhoz, ki két kocsiját készséggel küldte ki az erdőskébe, hol addig a három csendőr Savanyu Józsi és azt az egy legényét őrizte, a kinek nem sikerült megmenekülni. A másik három betyárt eltűnt a sűrűségben. Mikor Tapolczán híre terjedt, hogy Savanyu Józsi elfogták és behozták Tapolczára, nagy izgatottság lett a városban; egész tömeg indult Haláp felé, hogy a híres betyárt megláthassa. De a csendőrök óvatossá voltak; csak este kilenczédfél órakor hajtottak be Tapolczára és vágatva robbantak a börtönig; hol egész néptenger volt már. A betyárt rendkívüli óvatossággal helyezték el egy cselában; mindig örök vannak mellette. A czimborája felől is ugy gondoskodtak, hogy s zökésről szó sem lehet. — Savanyu Józsi felől az újságok azt írogatták hogy elegáns, uri külsejű fiatal ember. Bizvást mondhatom, hogy ez a leírás egészen hamis. Savanyu Józsi negyven év körül járó, középtermetű, széles vállu alak, hosszú fekete haja, erős fekete bajusza van és duzzadt, ripacos, vörös képe. Fogságában mogorván üldögél és egyre maga elé nézve dünyög, mint a ki nincs megelégedve sorásával. Mikor elfogták, bekecs, német nadrág és cipő volt rajta, a nyakára pedig szines selyemkendő csavarva. A csendőrök egy gyöngyű, kulföldi készítményű puskát, egy tizcsövű revolvért és egy táskát vettek el tőle. Savanyu Józsi eddig nem akar vallani; azt mondja, hogy őt Török Péternek hívják. Már elküldtek az apjáért, a ki Iszrázon juhász, meg az anyjéért is. A börtönépületben igen sokan nézik meg a gonosztevőt, a kinek személyazonossága kétségtelen. A nála talált töltések ugyanolyanok, mint a minöket az alkáli bűntett után lelték a színhelyen.

A kenyér tápereje nemcsak tápanyag-tartalmától függ, hanem izletességétől is. A kenyérből rejlő tápanyagok ugyanis csak annyiban jutnak érvényre, a mennyiben a test által assimiláltak; ez pedig annál nagyobb mérvben fog történni, minél jobb s izletesebb a kenyér. A barna kenyér több tápanyagot tartalmaz, mint a fehér. Ha tehát mindkettő egyenlően jó izletes, a barna kenyér táplálék, e lebben ha az utóbbi rossz süléstettett, nagy tápanyag-tartalma daczára is kevesebb tápereje lesz, mint az izletes fehér kenyérnek. A következők mindenképen az, hogy gazdasszonyaink akár fehér, akár barna lisztjök van is, mindenesetre jó kenyeret süttessenek.

Kenyerpenész ellenszere. Vidéki háztartásokban, hol rendszeren nagyobb mennyiségben sütik a kenyeret, ez rendszeren nyáron, vagy nedves pinczében tartva, könnyen megpenészedik. Ezen kellemetlenségnek ki próbált ellenszere a következő: A kenyeret, mihelyt a kemencéből kivették, egy lisztes zsákba kell tenni, melyben még egy kevés liszt maradt, még pedig úgy, hogy a kenyerek felső heja egymáson fekdüdjék. Ezután bekötjük a zsákokat és szellős helyen kifüggesztjük. Ilyen módon a kenyér 4-6 héttig megmarad a nélkül, hogy megpenészedne, vagy megszáradna. Használás előtt a kenyeret letisztítjuk, s egy éjjelre a pinczébe tesszük, hogy ismét meglágyuljon.

Pályázat népiskolai kézi és vezérkönyvek készítésére.

A tiszaújvári ref. egyházkerület népiskolai tanügyi bizottsága pályázatot hirdet a következő népiskolai kézi- és vezérkönyvekre:

I. A vallás tanításra készíttessék: Egyháztörténelmi kézikönyv a VI. osztály számára, 5-6 nyomott ivnyi terjedelemben.

II. A magyar nyelv tanításra készíttessék: 1) Az első és második osztályok tanítóinak beszéd- s értelemgyakorlatok tanítására vezérkönyv, 10 nyomott ivnyi terjedelemben. — 2) A-b-c s elemi olvasókönyv 3 ivnyi; — 3) A-hoz vezérkönyv, 5-6 nyomott ivnyi terjedelemben. — 4) Olvasókönyv a 2., 3. s 4. osztályok számára, külön-külön 5, 8 és 10 nyomott ivnyi terjedelemben. — 5) Nyelvtani s fogalmazási tanítást tartalmazó vezérkönyv, legfeljebb 20 nyomott ivnyi terjedelemben.

III. A földrajz tanításra készíttessék: 1) Vezérkönyv minden osztály tananyagára nézve, egy darabban, terjedelme 8-10 nyomott iv legyen. — 2) Kézikönyv a 4-dik osztály számára, 4 ivnyi; — 3) Kézikönyv a 5. és 6-dik osztályok számára, együtt 6 nyomott ivnyi terjedelemben.

IV. A történelem tanítására készíttessék: 1) Kézikönyv a 3-dik és 4-dik osztályok számára, együtt 4-5 ivnyi; 2) Kézikönyv az 5-dik osztály számára 4-5 nyomott ivnyi terjedelemben.

V. A természet tudományok tanítására készíttessék: 1) Olvasó, illetőleg kézikönyv a C, tantervhez 4 nyomott ivnyi terjedelemben. — 2) Természet tanítására vezérkönyv 10 nyomott ivnyi terjedelemben.

VI. A rajz tanításra készíttessék: Vezérkönyv legfeljebb 10 nyomott ivnyi terjedelemben.

Ugy a vezér, mint a kézikönyvokat 1878-dik évben megerősített s kinyomtatott egyházkerületi népiskolai tantervek közül az A tantervhez készíttendő, kivéve a természetrajzi olvasókönyvet, mit a C, tantervhez kell készíteni. Szükség azonban a vezérkönyvekben részletesen kijelölni, hogy a tananyagokból mennyi tartozik a B, mennyi a C, tantervhez. E tantervek a népiskolai tanügyi bizottságnak a főt. egyházkerület-hez felterjesztett s attól elfogadott s az 1880-dik évben nyomtatásban is megjelent javaslataival együtt Debreczenben könyvtáru uton megszerezhetők.

A tantervek s ama javaslatokon foglalt alapelvek lesznek szabályozók a pályaművek megbírálásánál.

Az elfogadott könyvek az egyházkerület tulajdonává lesznek, s az olvasó és kézikönyvek szerzői kis 8-adrészben ritkított garmonddal számítva, bármínő betűkkel nyomtatnak is műveik, ivenkit az első kiadás-kor 5000 példányig 25 firttal; ha a nyomtatás ezen felül is eszközöltetik, minden ezertől, a későbbi átnézett vagy javított kiadásoknál is, ismét 5000, tehát összesen 10,000 példányig 5 firttal díjaztatnak. — 10,000 példányon felül a díjazás megszűnik. — A vezérkönyvek szerzői pedig rendszer 8-adrészben ritkított garmonddal, nyomott ivért egyszerűen mindenkorra 35 firttal jutalmaztatnak.

Nem záratnak ki a pályázatból a már kinyomott kéz- és vezérkönyvek sem, s elfogadattás esetében ezek szerzői, ha egyszerűs-mind könyveik tulajdonosai is, a fentebb kitett módon díjaztatnak; ha pedig mások a kiadó tulajdonosok, a tulajdonjognak az egyházkerületre leendő átruházása magán egyezkedés tárgya leend.

A már kinyomott vezér- és kézikönyvekre nézve a pályázat nyílt, ellenben a nyomtatásban meg nem jelentekre nézve zárt, Felhivatnak ennél fogva a pályázni akarók, hogy kinyomattak műveiket, vagy ha a kéziratban levő munkákkal pályáznak, e kéziratokat tisztán leírva, bekötve, lapszámozva s névretjő levéllel ellátva a bizottság

előlkéhez Porecsalmára, Szatmármegyébe, posta helyben, az 1885-dik január hó 1-ig küldjék be.

Kelt Debreczenben, 1884. év május hó — Kiss Aron, esperes, a tiszaújvári ev. ref. egyházkerület népiskolai tanügyi bizottságának elnöke.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.)

Budapest, május 8. A képviselő-házhoz a pénzügyi, közlekedésügyi bizottságok jelentései benyújtattak a sövényház-szegedi ármentesítő társulat ügyeinek rendezéséről, a tiz milliónyi Tisza-kölcson fölvételéről szóló törvényjavaslatok tárgyában. A duna-drávi, erdélyi vasutakra vonatkozó törvényjavaslatok végleg megszavaztatnak. Mocsáry indítványai a mentelmi jog s Herman bántalmaztatása ügyében mellőztettek; a bizottság véleménye elfogadattott. A főrendiház a fegyházépítés, Svajczral a szegényjog biztosítása iránti szerződés törvényjavaslatát elfogadta.

Konstantinápoly, május 8. Kelet-Rumélia fő kormányzója Alekó basa helyébe Chrestovich neveztetett ki.

Felelős szerkesztő és kiadó lap tulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyílt-tér.

Fogfájás csupán a
FEYTONA higyj de nézd meg
által távolítható el. kinek
Debreczenben
Dr. Rotschnek V. Emil
czegléd-utczai nagy-vertárában

Kormata Terenceo
cs. h. udvari fenyhőpész
most Sebestyénté 4-ik szám.
(szólt hasznán)
czelött (Készítési részletek).

EREDETI SINGER NEIDLINGER G. NÉL VARRÓGÉPEK

Valódiak egyedül
Neidlinger G-nél Debreczen piacz-utczá 2145. sz. a.

Eladás 1 frtos heti részletek, díjtalan alapos oktatás 5 évi jótállás mellett.

Mindenemü régi varrógép fizetés gyanánt átvállaltatik, illetőleg becsérletetik.

Minden más varrógép, mely Debreczenben más czégek által Singer név alatt árusítatik el utánzott s nem eredeti.

